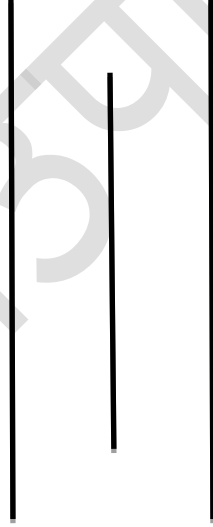

दुहुँ गाउँपालिकाको छैटौँ गाउँसभामा उपाध्यक्ष श्री इश्वरी जोशीले प्रस्तुत गर्नु भएको
आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को
बजेट वक्तव्य

दुहुँ गाउँपालिका
हिकिला, दार्चुला
सुदूरपश्चिम प्रदेश
नेपाल

आदरणीय यस गाउँ सभाका सभाध्यक्ष ज्यू तथा सदस्य ज्यूहरु,

दुहुँ गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेट प्रस्तुत गरिरहदा राष्ट्रप्रति समर्पित भई विभिन्न आन्दोलनहरुमा घाइते तथा वेपत्ता भएका नागरिकहरु प्रति सम्मान प्रकट गर्दै त्यस्ता युगान्तकारी नेतृत्वको भुमिका निर्वाह गर्ने शिखर व्यक्तित्वहरु प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै म राष्ट्रको लागि प्राणको आहुति गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

देशकै सुदूरपश्चिम उत्तरी भागमा रहेको छुट्टै पहिचान बनाउन सफल भएको यो दुहुँ गाउँपालिकाको आ.व. २०७७/०७८ को छैटौँ गाउँ सभाको बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा मलाई अत्यन्त खुसी एवं गर्व महसुस भएको छ । संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न नेपालको संविधान बमोजिम तीन वटै तहका सरकारहरु सञ्चालनमा आइसकेका छन् । नेपाली जनताले आफैले निर्माण गरेको संविधानको कार्यान्वायनसँगै स्थानीय सरकारमा महिला, दलित, आदिवासी, जनाजाती तथा अल्पसंख्यक लगायतको अर्थपूर्ण उपस्थितिमा समावेशीतालाई प्रवर्द्धन गर्दै समाजका हरेक वर्ग, क्षेत्र र समुदायको विकास र समृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने कुरामा हामी विश्वस्त छौँ ।

विश्वभर फैलिएको कोरोना भाइरसको माहामारीबाट दुहुँ गाउँपालिका अछुतो रहन सक्दैन । यस माहामारीका कारण विश्वले गम्भिर मानवीय र आर्थिक संकटको सामना गर्नु परेको छ । यस माहामारीका कारण दुहुँ गाउँपालिकाको समृद्धिको यात्रामा पनि चुनौती थपिएको छ । यस विसम परिस्थितिमा जनताको जीवन रक्षा गर्ने चुनौती त छदैंछ, त्यसका बावजुत पनि विकास निर्माणको कामलाई थप गतिशील एवं चलायमान बनाउनु जरुरी छ । हाम्रा समस्याहरु धेरै छन् । स्रोत र साधन न्यून रहेको छ । उपलब्ध स्रोत र साधनबीच समूचित तालमेल मिलाई न्यून स्रोत साधनबाट अधिक समस्या समाधान गर्नु चुनौतीको रुपमा रहेको छ । तथापी चुनौतीलाई अवसरको रुपमा लिई मितव्ययीता अपनाई स्रोत साधनको सदुपयोग गर्न प्रतिबद्ध रहेको कुरा सम्मानित सभालाई विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

नेपाली भूमिको रक्षा र सीमा सुरक्षाको कार्यमा दुहुँ गाउँपालिकाको सधैँ साथ र सहयोग रहने कुरा प्रति विश्वास दिलाउदै कालापानी, लिपुलेक र लिम्पियाधुरा सहितको निशाना छाप भित्र अंकित नेपालको नक्सालाई नेपालको वास्तविक सिमा कायम गरी नेपालको सार्वभौम संसदले सर्वसम्मतिले पारित गरेकोमा संघीय सरकारलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयन गर्ने क्रममा कोरोना माहामारीले सृजना गर्ने चुनौतीलाई ध्यानमा राखी यसलाई पनि अवसरको रुपमा लिई योजना कार्य अगाडी बढाइने छ ।

बस्तिस्तर बाट योजनाहरूको छनोट भई वडा समितिको कार्यालयबाट प्राथमिकीकरण गरेर गाउँपालिकामा आइसके पछि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले प्राथमिकीकरण एवं औचित्यको आधारमा योजनाहरू छनोट गरी कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी आज हामीले गाउँसभामा प्रस्तुत गरेका छौं । गत आ व देखिका क्रमागत योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गर्न निरन्तरता दिएका छौ । सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी गाउँपालिकाको आय, व्यय, योजना, नीति तथा कार्यक्रम एवं बजेट अषाढ १० गते भित्र पेश गरी सक्नु पर्ने भन्ने प्रावधान बमोजिम आजको यस सभामा बजेट तथा कार्यक्रम पेश गरेका छौ । यसमा व्यापक छलफल गरी पारित गरेर आगामी आ. व. देखि कार्यान्वयनको दिशामा जानेछौ । विभिन्न कार्यविधि र नियमावलीहरू कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएका छन् । यस दुहुँ गाउँपालिकाले आगामी आ. व. का लागि लिएको नीति तथा कार्यक्रम यस भन्दा पूर्व प्रस्तुत भैसकेको छ ।

चालु आ.व. २०७६/०७७ को यथार्थ आय व्ययको अनुमोदन, आगामी आ.व. २०७७/०७८ को बजेट तथा कार्यक्रमको अनुमानित बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम, राजश्व र व्ययको अनुमान स्वीकृत गर्न सभामा पेश गरेको छु ।

प्राप्त अवसरको सदुपयोग र चुनौतिहरूको सामना गर्दै दुहुँ गाउँपालिका क्षेत्रको भोलि र भविष्यको विकासको खाकाको रूपमा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेटका उद्देश्यहरू यस प्रकार प्रस्तुत गरेको छु ।

- कोरोना भाइरसको संक्रमणको जोखिमबाट आम नागरिकको जीवन रक्षा गर्ने,
- कोरोना भाइरसले योजना कार्यान्वयनमा पार्न सक्ने प्रभावलाई मध्यनजर गरी थप कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- कृषिमा आत्मनिर्भरता बढाउन आधुनिक कृषि व्यवसाय, खाद्य सुरक्षा लगायतका कार्यक्रमहरूमा जोड दिने,
- युवाहरूका लागि रोजगारीका अवसरहरूको सृजना गर्ने,
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको विकास गर्ने,
- वडा कार्यालयलाई सेवा प्रवाहको केन्द्रको रूपमा विकसित गर्ने,
- दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप विकास पूर्वाधारको निर्माण गर्ने,
- आर्थिक क्षेत्रमा लगानी मार्फत जनताको आय आर्जनमा सुधार गर्ने,
- सामाजिक विकासको माध्यमबाट समग्र विकासको आधार तयार गर्ने,
- स्थानीय जनतामा परिवर्तनको अनुभूति गराउने ।

उल्लेखित उद्देश्यहरु हासिल गर्नका लागि यस बजेटका प्राथमिकताहरु देहायबमोजिम निर्धारण गरेको छुः

- “स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ” को मुल नारालाई सार्थक तुल्याउने,
- सडक एवं पुर्वाधार सम्बन्धी आयोजना समयमा गुणस्तरीय ढंगले सम्पन्न गर्न जोड दिएको छ,
- गरिबी र माहामारीबाट आक्रान्त नागरिकहरुका लागि राहतका कार्यक्रमहरु ल्याइएको छ,
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरुका लागि रोजगारमूलक कार्यक्रमहरु ल्याइएको छ,
- स्थानीय सीप, श्रोत र साधनका आधारमा लघु उद्योगहरुको प्रवर्द्धन गरी स्वरोजगारी मार्फत आय आर्जन वृद्धि गर्ने क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकता दिइएको छ,
- स्वास्थ्य, शिक्षा एवं मानव विकास सूचकाङ्कमा पछाडी परेका वर्गहरुको उत्थानका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ,
- कृषि, पशु तथा सहकारीका माध्यामद्वारा उत्पादनमा वृद्धि र आय आर्जनका कार्यक्रममा जोड दिएको छ,
- शिक्षा, स्वास्थ्य खानेपानी, सरसफाइ लगायतका क्षेत्रको विकासमा जोड दिएको छ,,
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमा जोड दिएको छ,
- बालमैत्री र वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनमा जोड दिएको छ,
- गाउँपालिकाद्वारा संचालन गरिएको उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगार कार्यक्रमको निरन्तरता दिएको छ,
- कला, साहित्य र संस्कृतिको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रमहरुमा जोड दिएको छ,

अब म दुहुँ गाउँपालिकाको यिनै उद्देश्य तथा प्राथमिकतामा आधारित रही तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

स्थानीय सरकारको अवधारण, विकेन्द्रिकरणको मुल मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै यो बजेट तथा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ । बजेटको सीमितता एवं आवश्यकताको असिमिततालाई विचार गरी प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरुमा बजेट विनियोजन गरिएको छ । गाउँपालिका भित्र थुप्रै समस्या र चुनौतिहरु छन । बाढी,पहिरो, भु-क्षय, ढल निकास आदि समस्याहरु हामी सामु छन् । गाउँपालिकाको गुरुयोजना निर्माण गरिसकिएकोले त्यसलाई आधारमानि योजना निर्माण गरिएको छ । चालु आ. व. देखि नै लेखा हिसाब राख्ने SUTRA सफ्टवेयरको प्रयोग गरिसकिएको छ । विभिन्न प्रकारका सफ्टवेयरहरु खरिद गरी कागज विहिन प्रणालीको सुरुवात गरिने छ । विभिन्न दातृ संस्थाहरुसंग समन्वय गरी कामकाज गर्नका लागि

रकम विनियोजन गरिएको छ । कार्यालय भवन निर्माणका लागि जग्गा प्राप्त भैसकेकोले बोलपत्रको प्रकृया अन्तिम चरणमा रहेको छ । चालु आ. व. मा नै उक्त कार्यको सम्झौता गरी कार्य प्रारम्भ गरिने छ । सो का लागि रकम विनियोजन गरेको छु । पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि हिकिला शिद्धटोपी सडकको निर्माण कार्यको कार्य प्रारम्भ गरिएको छ । थल सिलिडचौरा बहुउद्देशीय झो पु को निर्माण कार्य भइरहेको छ । आगामी आ. व. मा उक्त कार्य सम्पन्न गरिने छ । गाउँपालिकाले प्रारम्भ गरेको “कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक”, ”स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ” को नारालाई सार्थक बनाउने अभियान, उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगार कार्यक्रम, वडा अध्यक्ष टोल सुधार कार्यक्रम, गाउँपालिका अध्यक्ष सडक योजना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

कृषि, सिंचाई, स्वास्थ्य, शिक्षा, सडक, खानेपानी लगायत अन्य क्षेत्रमा अपेक्षा गरे अनुसार रकम विनियोजन गर्न सकिएको छैन । तुलनात्मक रूपमा आन्तरिक आय उठ्न नसक्दा माग अनुसार बजेट विनियोजन गर्न सकिएको छैन । गाउँबासीका माग र स्रोत साधन को क्षमता बीच सन्तुलन कायम गर्न कठिन भएको छ । वडा समितिबाट प्राथमिकता भई आएका योजनाहरूलाई गाउँपालिकाको क्षमता हेरी समेट्ने प्रयास गरेका छौं ।

सबै करदाताहरूलाई करको दायरामा ल्याउन जरुरी छ । मैले तिरेको कर मेरै गाउँको विकास का लागि नै हो भन्ने भावनाको विकास हुनु जरुरी छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

संसदलीय अभ्यास अनुरूप हामीले कार्य संचालन गर्नु पर्ने, निर्णय गर्नु पर्ने भएको हुदा सुरुको अवस्थामा यो प्रकृया नौलो नै रह्यो । स्थानीय तहले सरकारको मुल्य र मान्यता अनुरूप काम गर्नु पर्ने भएकोले धेरै जसो जनताका माग पूरा गर्न सकिएको छैन । हामीले गत वर्ष सम्म अधुरा योजनाहरूलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिएका छौं । पूर्वाधार विकासले मात्र विकासको वृहत अवधारणालाई समेट्न सक्दैन । पूर्वाधार विकाससँगै आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, संस्थागत सुधार, सुशासन जस्ता विविध क्षेत्रको सन्तुलित विकासले नै समग्र विकासलाई समेट्दछ । तसर्थ यिनै क्षेत्रको विकासको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । सडक सौर्य बत्तिको लागि स्थानीय टोल विकास संस्था, उपभोक्ता समिति, सामुदायीक संस्था आदिले माग गरेमा सोका लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग आवश्यक बजेटका लागि पहल गरिने छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, खेलकुद विपद व्यवस्थापन, मर्मत संभारका लागि पनि रकम बाँडफाँड गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आ.व. २०७७/०७८ का लागि श्रोतको अनुमान तथा त्यसका माध्यम एवं विनियोजित बजेटका बारेमा प्रकाश पार्न चाहन्छु । आगामी आ.व. २०७७/०७८ को कुल बजेट ३२ करोड ३० लाख ९१ हजार ९३० प्रस्ताव गर्न चाहन्छु । उक्त रकम संघीय वित्तीय समानिकरणबाट रु. ८ करोड ८४ लाख, संघीय सशर्त अनुदानबाट रु. १२ करोड ६१ लाख, संघीय राजश्व बाडफाड बाट रु. ४ करोड ८६ लाख २३ हजार ९३०, प्रदेश वित्तीय समानिकरणबाट ६८ लाख ९४ हजार, प्रदेश सवारी साधन करबाट रु. १४ लाख ७४ हजार, आन्तरिक आम्दानीबाट रु. १ करोड १० लाख, संघ समपुरक अनुदान १ करोड ६६ लाख ५० हजार, संघ विशेष अनुदान ९० लाख, प्रदेश समपुरक अनुदान ८० लाख ५० हजार, प्रदेश विशेष अनुदान ६९ लाख प्राप्त हुने प्रस्ताव गरेको छु ।

यसै गरी खर्च तर्फ चालु खर्च रु. १८ करोड ७५ लाख ५ हजार ९ सय ३० र पुजिगत खर्च रु. १५ करोड २२ लाख ३६ हजार खर्च हुने प्रस्ताव गरको छु जुन चालु खर्च ५५ प्रतिशत र पुजिगत खर्च ४५ प्रतिशत देखिन्छ ।

उपरोक्त बमोजिमको रकम मध्येबाट संघ वित्तीय समानिकरण, राजश्व बाँडफाँड, प्रदेश वित्तीय समानिकरण, प्रदेश सवारी कर, आन्तरिक आम्दानी र संघको रोयल्टीको विषयगत क्षेत्रको बाँडफाँड पछि सभामा छलफल भए पश्चात जानकारी गराइने छ ।

आगामी आ.व. २०७७/०७८ का लागि प्रस्ताव गरिएका योजना तथा कार्यक्रम, राजश्व र व्ययको अनुमान एवं २०७७ जेष्ठ मसान्त सम्मको आम्दानी र खर्च रकमको विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ । आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐन यसै साथ संलग्न गरेको छु ।

अन्तमा, बजेट, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियामा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण पदाधिकारी, कर्मचारी मित्रहरु, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, महिला, दलित, आदिवासी जनजाती, जेष्ठ नागरिक, अशक्त अपांग लगायत सबै गाउँबासीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस गाउँपालिकाले थालनी गरेको विकास निर्माणका कार्यहरुमा दुहुँबासी सबैको सकारात्मक सहयोग हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दै सभाध्यक्ष ज्यूको अनुमतिले आ.व. २०७७/०७८ को यो बजेट तथा कार्यक्रम माथि छलफल तथा स्वीकृतीका लागि टेबुल गर्दछु ।

धन्यवाद ।